

Изх. № 00-245/25.10.2023

ДО
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО
Г-Н АСЕН ВАСИЛЕВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

Г-Н АНДРЕЙ ЦЕКОВ
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

СТАНОВИЩЕ
ОТ
КАМАРА НА СТРОИТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ОТНОСНО: *Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Методиката за изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация, приета с Постановление № 290 на Министерския съвет от 2022 г. (обн., ДВ, бр. 78 от 2022 г.), публикуван за обществени консултации на 06.10.2023 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

На 06.10.2023 г. на Портала за обществени консултации е публикуван *Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Методиката за изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация, приета с Постановление № 290 на Министерския съвет от 2022 г. (обн., ДВ, бр. 78 от 2022 г.) - <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=7865>.*

С оглед обстоятелството, че Камара на строителите в България беше активен участник в процеса по изработване на първоначалния текст на посочената Методика, както и имайки предвид, че с предлаганите промени в настоящия проект на ПМС за изменение на Методиката се засягат права и интереси на строителите, изразяваме следното становище по проекта:

1. На първо място, считаме, че с оглед еднозначност при прилагането и тълкуването на този акт, в чл. 1, ал. 1 следва да се конкретизира, че с методиката се регламентира

начинът за изменение на цената на **всички** договори за обществена поръчка и рамкови споразумения, като същият следва да придобие следната редакция:

„Чл. 1. (1) С методиката се регламентира начинът за изменение на стойността на всички договори и рамкови споразумения за строителство, сключени по реда на ЗОП, при които, вследствие на инфлация, съществено са увеличени:

1. цените на основните стоки и материали, формиращи стойността на дейностите по договора за строителство и рамковото споразумение за строителство;

2. цените на основните стоки и материали, формиращи стойността на договора за доставка и рамковото споразумение за доставка, сключени от възложители, извършващи една или няколко секторни дейности, свързани с природен газ и топлинна енергия и/или електроенергия, когато доставката е пряко относима към осъществяването на съответната секторна дейност.“

2. Съгласно текста на новата ал. 2 на чл. 1 „Изменението на цената на договор за обществена поръчка и рамково споразумение цели да компенсира съществено увеличение на разходите за основни стоки и материали, формиращи стойността на договор или рамково споразумение, в резултат на инфлация, към момента на фактическото им извършване“. Считаме, че така фиксираният момент на изменение цената на съответния договор би създал определени практически пречки и затруднения. По-конкретно, предложеният Проект не създава механизъм за определяне и установяване на конкретните стойности на извършените разходи за стоки и материали. Нещо повече, в Проекта съществува вътрешно противоречие, доколкото ал. 2 на новосъздадения чл. 4а предвижда, че „Към отчета по ал. 1 се прилагат съставените актове и протоколи съгласно Наредба № 3 от 31 юли 2003 г. ..., както и други доказателства съгласно договора или рамковото споразумение, удостоверяващи извършване на дейностите“. Актовете по Наредба № 3 се съставят по повод не само извършването, но преди всичко приемането на вече изпълнените работи, т.е. именно удостоверяването и приемането на извършените СМР позволява и установяване размера на съответните разходи. (В допълнение, визираните актове включват като приложение количествени сметки/отчети, позволяващи точното измерване обема на изпълнените дейности, вкл. обема на вложените стоки и материали). От казаното следва, че именно момента на приемане на работите е меродавен относно определянето на извършените разходи за основни стоки и материали, формиращи стойността на договора. Наред с горното следва да се отбележи, че към момента на фактическо извършване на работите липсва яснота дали те ще бъдат одобрени и приети от страна на Възложителя, както и в какъв обем - оттук и самата индексация няма как да бъде практически приложена или нейното прилагане би било крайно затруднено и потенциално опорочено. Въз основа на гореизложеното, предлагаме текстът на чл. 1, ал. 2 от Методиката да придобие следната редакция:

„Изменението на цената на договор за обществена поръчка и рамково споразумение цели да компенсира съществено увеличение на разходите за основни

стоки и материали, формиращи стойността на договор или рамково споразумение, в резултат на инфлация, към момента на приемането им“.

3. На трето място, предлагаме да отпадне алинея 3 на чл. 1, тъй като така предложеният текст би създал условия, при които възложителите биха могли да използват недобросъвестно маловажни поводи и причини, с които да поставят изпълнителите по договорите в забава, в резултат на което да откажат прилагане на методиката. Цитираният текст е незаконосъобразен, доколкото въвежда ограничения, които не се съдържат в Закона за обществените поръчки. Освен това, всеки един договор съдържа клаузи за санкциониране на Изпълнител при забава в изпълнението на възложените му работи. Разглежданата разпоредба от Проекта на практика съставлява втора санкция за изпълнителя за едно и също деяние. В този смисъл, в случай че съществува причина, поради която възложителите не могат да приложат Методиката, предлагаме да бъде добавен текст, чрез който да се създаде възможност за изпълнителите, при такъв недобросъвестен и немотивиран отказ, да имат правото да прекратят договора или рамковото споразумение. Конкретно предложение за такъв текст се съдържа в т. 10 от настоящото становище.
4. На следващо място, предлагаме допълнение на чл. 3, с оглед равнопоставеност при прилагане методиката по отношение договори за строителство и за доставки, като след края на член 3 да се добави следния текст:

„Изменението на цената на договор и рамково споразумение за строителство по чл. 1 се прилага винаги при разлика в стойността на индексите по чл. 4 в размер повече от 3 процентни пункта, към момента на извършване на дейностите по договора и рамковото споразумение, което е и основание за прилагане на предвидените в чл. 116 от ЗОП хипотези.“

Във връзка с предложеното по чл. 3, допълнително предлагаме в чл. 6 от Методиката цифрата 5 да бъде заменена с цифрата 3.

5. Имаме сериозни възражения, визиращи разпоредбата на чл. 4а, ал.1 (нова) от Проекта, по силата на която: „В 30-дневен срок от изтичане на съответното календарно тримесечие, страните по договор за обществена поръчка или рамково споразумение съставят междинен тримесечен отчет за нуждите на индексацията, в който се посочват видът, количеството и стойността на извършените през тримесечието строително-монтажни работи.“. Трябва да се има предвид, че в действащото законодателство не се съдържат разпоредби, задължаващи Възложителите на обществени поръчки да разглеждат и приемат работите, изпълнени от изпълнителите в определен срок, нито се предвиждат законови санкции за Възложителите в подобни случаи. Свидетели сме на случаи, при които приемането на работите се извършва в срок до 60 дни, например. В тази хипотеза, ако работите са изпълнени през м. март, на основание чл. 4а от Проекта, страните следва до края на м. април да съставят междинен тримесечен отчет за нуждите на индексацията, в който да посочат видът, количеството и стойността на извършените дейности. Тогава ще се поради въпросът - съставяйки този отчет,

налице ли ще бъде приемане на работите от възложителя или не и дали няма да станем свидетели на откази на възложители да подписват подобни отчети..... С оглед на тези съображения, предлагаме разпоредбата на чл.4а от Проекта да отпадне в този си вид. Механизма на отчитане би следвало да бъде разписан в ЗОП, а не в ПМС, което да „дописва“ закона.

6. В случай, че нашето предложение за създаване на механизъм за отчитане за нуждите на индексацията не бъде възприето, както и с цел постигане на еднородно прилагане на Методиката, предлагаме промяна на чл. 4а, ал. 2, като същият придобие следната редакция:

„(2) Към отчета по ал. 1 се прилагат единствено съставените актове и протоколи съгласно Наредба № 3 от 31 юли 2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителството (обн., ДВ, бр. 72 от 2003 г.). В отделни случаи, когато такива не са предвидени в условията на конкретния договор или рамково споразумение, или тяхното съдържание не може да удостовери по безспорен начин вида стойността и периода на извършване на дейностите, могат да се приложат други доказателства, удостоверяващи извършване на дейностите, но само до толкова доколкото такива са предвидени съгласно договора или рамковото споразумение.“

7. На седмо място, в случай че предложението ни по т. 5 от настоящото становище не бъде възприето, имайки предвид, че при индексирание на цената по Методиката следва да се отчита евентуалното наличие на приложен друг договорен механизъм, предлагаме изменение на изречение второ от чл. 4а, ал. 4, като същото да придобие следната редакция /в случай, че ал.1 на чл.4 остане непроменена/:

„В получената стойност не следва да се обхващат дейности, за които е предвиден и приложен друг механизъм на изменение на цената, съгласно договора или рамковото споразумение.“

8. На осмо място, в случай че предложението ни по т. 5 от настоящото становище не бъде възприето, считаме за правилно и законосъобразно, с оглед запазване равнопоставеност при прилагане на посочената Методика, да бъде предвидено съставяне на отчет за нуждите на индексацията по отношение строително-монтажните дейности, изпълнени в периода от началната дата на индексацията до приемане на предвидените с настоящия Проект промени. За да бъде постигнат еднозначен подход при прилагането на Методиката, както и справедливо обезщетение, предлагаме да бъде добавен текст в Методиката, под формата на алинея 5 на чл. 4а или в Преходни и Заключителни разпоредби, а именно:

„Отчет за нуждите на индексацията по договор за обществена поръчка или рамково споразумение, чието изпълнение на СМР е завършило към датата на влизане в сила на чл. 4а, се съставя за всяко календарно тримесечие в срок до 30 (тридесет) дни от влизане в сила на това изменение.“

9. На девето място, считаме за целесъобразно, с оглед създаване на равнопоставеност, да бъде предвиден текст, съгласно който при прилагане на Методиката за изменение цената на договор за обществена поръчка или рамково споразумение, индексирането на цената да се извършва в размера, получен при прилагането на формулата по чл. 4 от Методиката. По този начин ще бъде гарантирана яснота при прилагането на методиката, еднозначен подход при определяне размера на изменението на цената, каквито са и основните мотиви за предлагане на Проекта за изменение на Методиката. В този смисъл, отправяме предложение да бъде предвидена нова точка в Преходните и заключителни разпоредби на Методиката, както следва:

„Всяко изменение на цената на договор или рамково споразумение по реда на настоящата Методика, се извършва задължително в размер, определен по правилата на Методиката.“

10. На десето място, Проектът за изменение на Методиката предвижда същата да не бъде прилагана в хипотезата на забава на изпълнителя по договора, дължаща се на негово виновно поведение. В този смисъл, считаме за правилно, с цел да не бъдат създавани условия за облагодетелстване на една от страните по облигационната връзка, в какъвто смисъл са и мотивите на приемане на Проекта за изменение на Методиката, да бъде предвидена възможност за Изпълнителя да прекрати едностранно договора в случай на отказ от страна на Възложителя за прилагане на Методиката, при наличие на основанията за това. С оглед посоченото, предлагаме създаването на нова алинея в чл. 1 със следния текст:

„Отказ от индексация от страна на Възложителя може да служи като основание за прекратяване на договора за обществена поръчка от страна на Изпълнителя, без това да се счита за неизпълнение на Договора от негова страна.“

11. В Проекта на Методика не е заложен текст, който да гарантира справедлива индексация на цената на договорите, чието изпълнение е приключило към настоящия момент. В този смисъл, считаме, че в Методиката следва да се предвиди текст, съгласно който Методиката е приложима за изпълнени строително-монтажни работи в периода, допустим съгласно методиката, и по отношение на договори, по които е наличен гаранционен срок към момента на индексирането. С оглед посоченото, отправяме предложение за създаване на нов параграф в Преходните и заключителни разпоредби на Методиката, както следва:

„Индексация по настоящата Методика се извършва и по договори, по които към датата на влизането ѝ в сила, договорените дейности са изпълнени и финансово разплатени, но е наличен гаранционен срок към момента на изменението на цената на договора или рамковото споразумение.“

12. С цел избягване на противоречиво прилагане на Методиката, предлагаме допълнение на § 2 от Преходни и заключителни разпоредби, като същият да придобие следната редакция:

„За начална дата на наличие на инфлация се приема 31.12.2020 г. За основание за прилагане хипотезите на чл.116 от ЗОП се приема изменение на индексите, посочени в чл. 4 и чл. 7, с 3 или повече проценти пункта към момента на извършване на съответно строително-монтажните работи или доставката по договора или рамковото споразумение.“.

13. Проектът на постановление на Министерски съвет не предвижда разходи/трансфери/други плащания, които да се предлагат за одобрение, както и съгласно мотивите, не води до въздействие върху държавния бюджет. Считаме за икономически обосновано и целесъобразно проектът на ПМС да предвиди финансов ресурс, чрез който да се осигури реално извършване изменение на цената на договорите за обществена поръчка в резултат на инфлация, при спазване всички условия на Методиката.
14. Методиката за изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация, приета с Постановление № 290 на МС от 2022г., регламентира единствено начина за изменение на цената на договори за обществени поръчки и рамкови споразумения с предмет строителство и дейности, свързани с доставка на природен газ и топлинна енергия и/или електроенергия. Въпросната методика не засяга индексацията на договори за обществени поръчки и рамкови споразумения с предмет предоставяне на консултантски услуги, проектиране, извършване оценка на съответствието на инвестиционни проекти и упражняване на строителен и авторски надзор, което, според нас, представлява сериозен нормативен пропуск, тъй като цитираните услуги са важна и неотменна част от строителния процес. Считаме за необходимо допълване на Методиката с текстове, визиращи изменение на цените на договори за обществени поръчки и рамкови споразумения с предмет извършването на консултантски услуги в строителството, на основание чл. 117а, ал.1 от ЗОП, имайки предвид важноста и обществената значимост на строителните обекти, особено инфраструктурните такива. Чести са случаите, в които консултантът изпълнява стриктно задълженията си по договора за консултантски услуги, въпреки забавата в процеса на строителство, поради независещи от него причини, които не могат да му бъдат вменени във вина, без да получи допълнително заплащане/корекция на цената за това. В резултат на това, фирмите, упражняващи консултантска и проектантска дейност по време на строителния процес, търпят неоправдано високи финансови загуби. Има продължителни периоди, през които консултантът или проектантът, осъществяващ авторски надзор, не получава заплащане, поради забавяне на строителството и малкия процент изпълнени СМР. Финансовото поддържане на екипите на консултанта /проектанта и извършването на постоянни месечни разходи по изпълнение на проекта вече поставят в риск търговската дейност на всеки консултант и проектант. Нашето предложение е Методиката за изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация, приета с

Постановление № 290 на МС от 2022г. (обн., ДВ, бр.78 от 2022г.) да бъде допълнена, като в нея бъдат включени и разпоредби за индексация на цената на договорите за консултантски и проектантски услуги.

С оглед всичко изложено дотук, намираме отправените в настоящото становище предложения за промени в Методиката за такива, които биха донесли стабилност, балансираност, прозрачност и законосъобразност на този важен подзаконов нормативен акт. Това ще създаде обективни условия за еднаквото ѝ прилагане от заинтересованите лица, както и ще бъде постигната всеобхватност по отношение индексирването на договорните цени, обхващаща обстоятелствата, довели до рязко, непредвидимо и непредвидено увеличение не само на цените на строителните материали.

С УВАЖЕНИЕ:
ИНЖ. ИЛИЯН ТЕРЗИЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА КСБ

